

Seereer

Ndang o ndang

Podel 4

Safe 3

Édition 2018
Réimpression 2020

Avis de droit d'auteur : ©2016-2021 projet Sénégal Lecture Pour Tous pour l'Agence des États-Unis pour le développement international (USAID), contrat USAID n° AID-OAA-I-14-00055/AID-685-TO-16-00003, géré par Chemonics International. Tous droits réservés. Cette aide provient du peuple américain et est financée conjointement par l'USAID et le gouvernement du Sénégal.

Ce travail est disponible sous la licence Creative Commons Attribution 4.0 IGO licence (CC BY 4.0 IGO) <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/igo>. Sous cette licence, il est accordé le droit de copier, de distribuer, de diffuser et d'adapter ce travail y compris à des fins commerciales selon les conditions énoncées de la licence CC BY.

Taap Cangel

Kom naa no ñek kaa 4

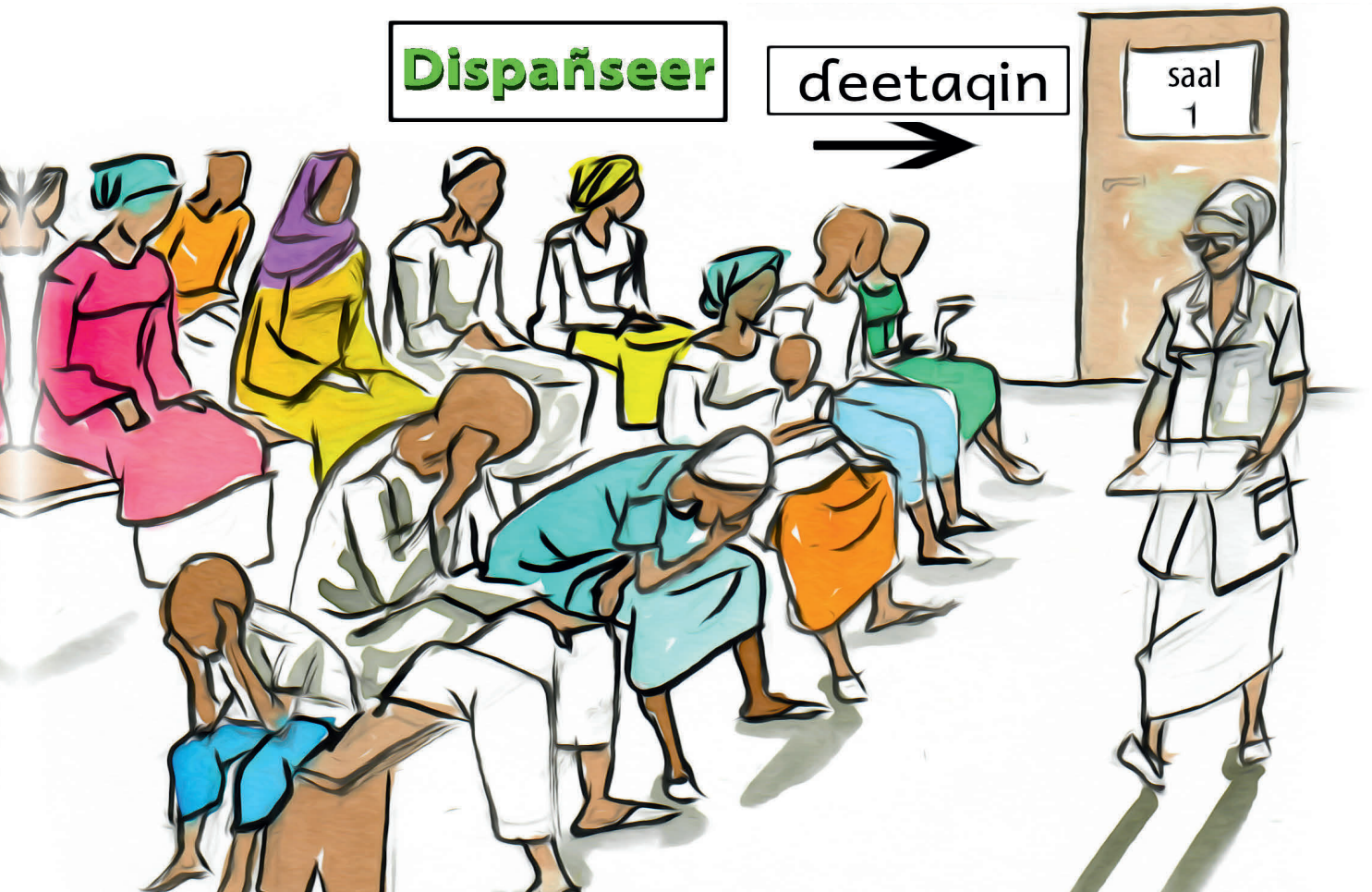
Yaa Diib koor a yufa ñek kaa 20

Niiw o daraapoo saaxof 38

O elew o jabu a cang 54

O book ole 70

Kom naa no ñek kaa

Senegaal kaa mayood a cir akaa naa
nqijlaa wiin we.

Kaaga taxu boo, ngir fegoox a cir
akeene, maat ne ñekaa wiin we.

O yeng ole, famb le paar a nanoox,
mbop ne a nan-gilook.

Ye da ngarna, a lay ee : fat fop a
ñekook ardaba.

Maakaan fa Timaag a laamit a maam
den ke refna ñek.

Maam a lay ee, o fiic olaa yipeena foofi
laa jegna teex, a dibeel o kiin.

Maakaan a layin ee : layiro ke ta refna,
ne ta fi'teel layo.

Maamum a layin ee : mi keene andum
teen, reti maa faapof.

Maakaan fa Timaag a ngar na faap den,
fo laamit den.

Makaan: - Baab xar refu ñek?

Timaag a doonin: - xa taxu ta fi'eel?

Maakaan a lay ee : - ndax ne Maam a
laytuuna a fi'teel?

Baab Jegaan a eetit o jook-a-njal mbop
ne.

A lay ee : - ke nu laamitna, cegu o njiriñ
oo.

Ñek kaa saxnaa o wod-fo-baal, boo a
cir a mayu maafkirang.

Kaa gayaa o kiin na cir a qaaxaɓ ake
naa mbidaa.

Ne ta fi'teel koy refu ne maam nuun a layna.

Ndaa koy ba nu ndiid; kuu jiktoona o wod, a hupaan.

Maakaan fa Timaag a njal soo a inoox a ndet a nasik.

Ñaal ke suuraa, ardaba a matiidaa, fop a mbaajaa

Xaye refu ñek ke, bayo fee a leelel
baa xool.

A pamb ake a mbakaa, wiin we
o we ngaraa.

Baatne, riir le na xa oto xe a nanoox.

Ngoor ke naa ngaraa.

Ye Suuperefe a fudooxna, doktor ke iit
a mbudoox.

Yaaga, Saasaax fee, Meer fee, den fop
o we moof a cungaa.

Soo koy genar we a mbudoox, a eet o
njoktoor kam den.

Maaga ke naa fi'keel fo ne ta fi'itkeel a
nqoolante.

Ye da mbadiidna, a pamb ake moyo
mbakaa, rew we ngimaa, a mboxaa.

Ye da moofna baa cut, Saasaax eetu
jang o ñuxur ole.

Ta jook fop a njal, a laqan genar we
simin fo ngidim.

Ye ta layna baa yut, wiin we mbox, soo
meer a inoox.

A pamb ake a mbak, rew fo goor a ndok
no lang ole.

Meer, yaa ta siminna baa yut, a gidim
maat ne.

O ngidim onqe a jof na keen a mosu le
saxna.

Kaaga a moy' o ga'noox, yaa fa qetax
a cir aqaaxaɓ ake.

A pamb ake a paatin o mbak, boo ta
fad me ta moof'ina.

Ye ta moofna, Paar a jang a perngel
ale, a wuuq.

Ye ta widna o lang ole, a sag
no kelfa kaa.

Ta fak tuus, soo a ne' gon no xe naa
rokiidaa : Suuperefe.

Giigim waa naftoox, a yod a kim alaa
Yaande Kodu Seen.

Oleng waagatee dam xooxof, tiga
jegatee damanam payes.
Ye fop a mbecna baa naang suuy,
Suuperefe a inoox.
A lay ee : ye gidimuuma a Roog fo
Tuleerum, mexe simaa nuun.
- Mbuud ne fela, wiin we a maya, ta
lalit a keen nuun.

- Mosiim o ga' o xooy o jaabte nene.
- Andyo ee Yaal Saax le a juga o daay na nuun.
- Mbanuu ta xooyitna, oleng naangee yoqaa. Kaaga cagu o.
- Too iit koy, a jara layel bo fop a andtin neene.

Ta lay a den ke jofna na cir a qaaxab
ake fo o wod-fo-baal.

Ye keene faafna, ta lay no njiriñ ñek fo
ndoofeen.

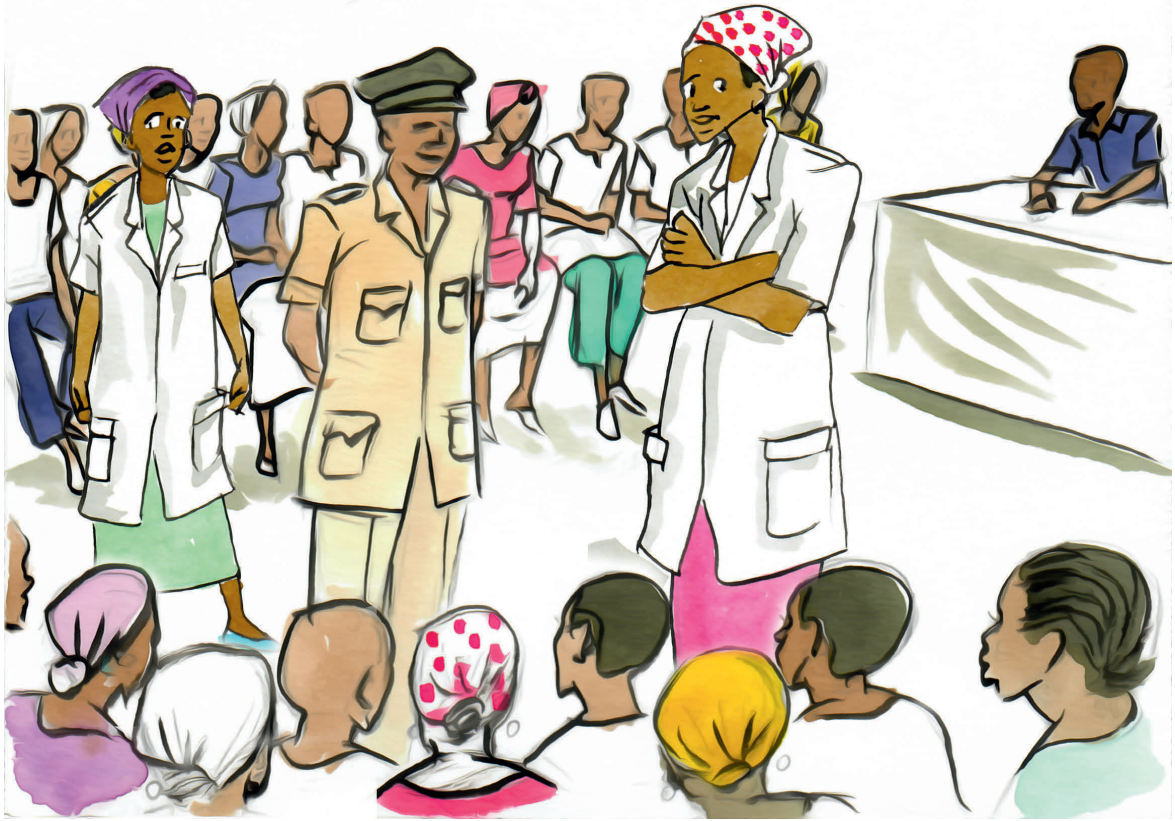
Ye jeetay fee a fagna, ñek ke a ndopel.
Dogtoor ke a ngeenoox, goor fo rew a
mbi'o lox.

O ñeeñek a garit no ñamaak, o leng oxe
a geenoor no njanoon.

Oxuu joonna o jeg leng na ñamaak,
lakas na canoon.

Maak we a ñeemooxaa, xa teɓ axe
loolaa.

Dogtoor a fortangaa fo liy yipe alkoon,
a dalfo room ñekir ke.

Maakaan a fadiida na dogtoor fee,
a dalfo cooxit xa payum.
Ye ta roomeena, biicee sax koy, oxene
refu jambaar.
Ta suuraa rek, Timaag a fadiidaa no
ñeeñek we.
Ya ta fadiidna, a coox a den xa payum
da ndoom.

A ñekax ale fag, saate fee fop a peera
no ñeeñek we.

Saasaax fa Meer fee andoona ee meen
a yongu, a ngidmir.

Gawul we mbakoogna a mboktel soo a
nqaad.

Timaag fa Maakaan soom yoqatu o
mbiñ onqe.

Yaa Diib koor a yufa ñek kaa

Ye ñeeñek we a nqaadna, Diibkoor a
sogu feeñ.

A soƴa fop a feetlooxa ee, garee no
ñekand olaa.

Faapum fa yaayum a feetaan
muu refna, ndaa oleng ga'iran.

Ye ta feeñna, fop a mbug o and
me ta reefna.

Ye faap fee a xufuuna, a laamtin me ta reefna, ta diid.

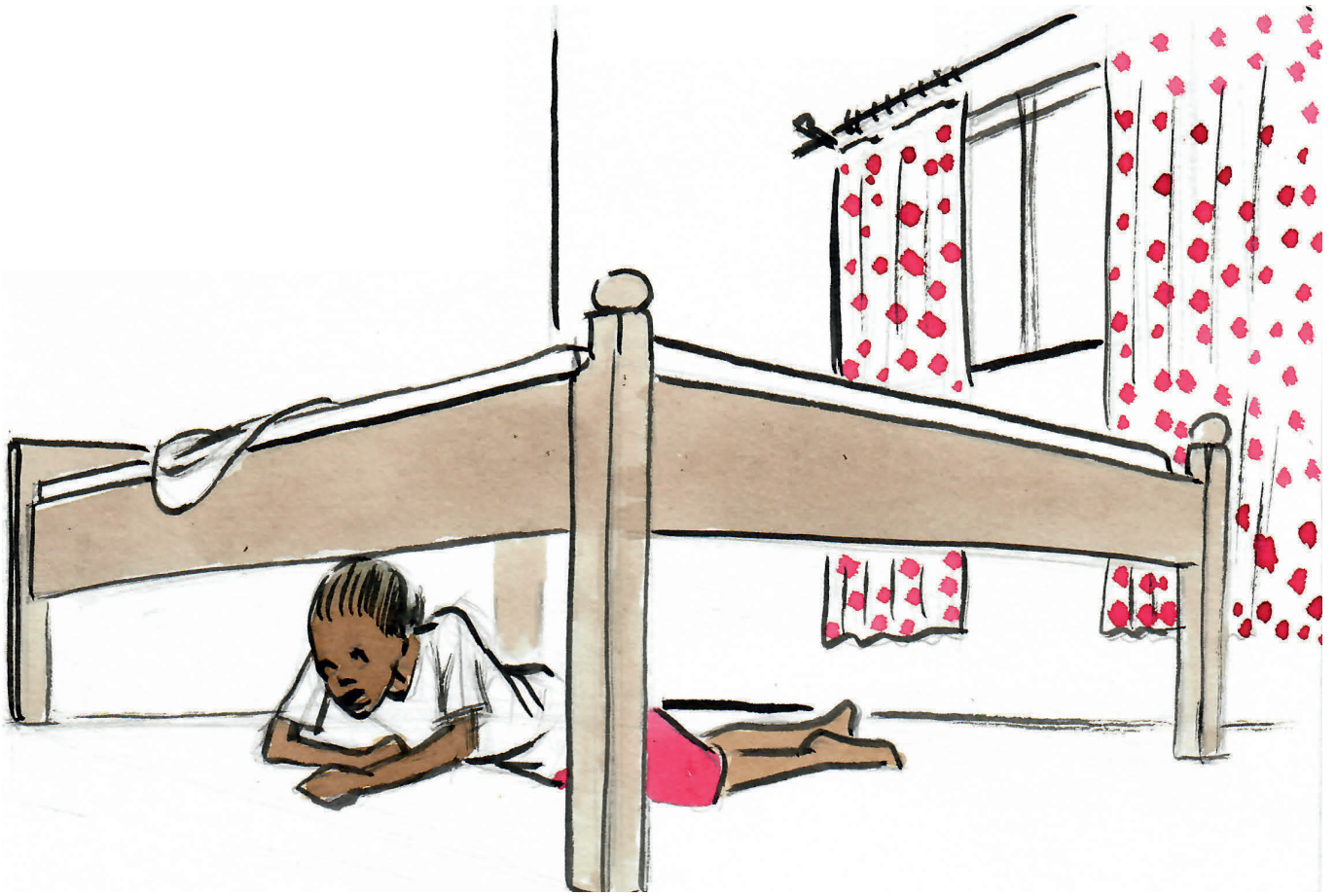
- Diib mam reefo ye wiin we a ñekooxaa ?

Diib ee : - Kaam ñiitook'u na mbeel

Maam, soo beer a Mbeel Felu

Faap : - A ñiitax soom boo a mbeel

Maam ?

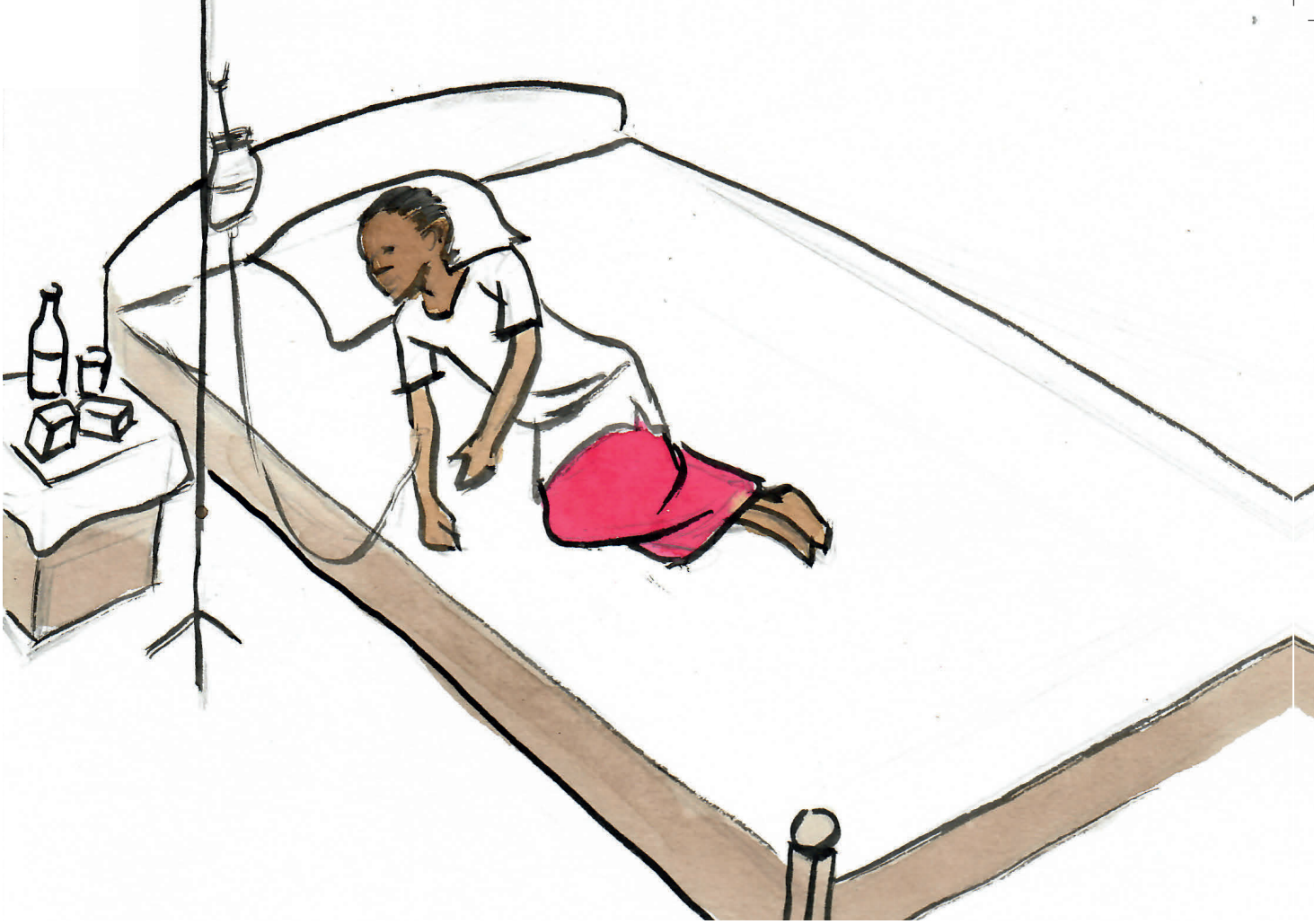
Faap : - Diib layaam ndigil ! mam reefo ?
Naaga koy Diib a sog o lay ee, kaa ta
das'u duga njong maamum.
Ndax jegaa jom? gendof fop a ñekook o
yufaa dasaa.
Fat koy o and ee kuu soŋoonga teen, wo
fi'un xooxof.

O nan oleene a wid saate fee, Diib
a bet fop.

No ekol ne ta jangtaa, fop a njeeran.

Muse fee a fi' njoktoor no ñek fo o
njiriñum.

Ye njoktoor ne yutna, Diib koor a sog o
diid no xooxum.

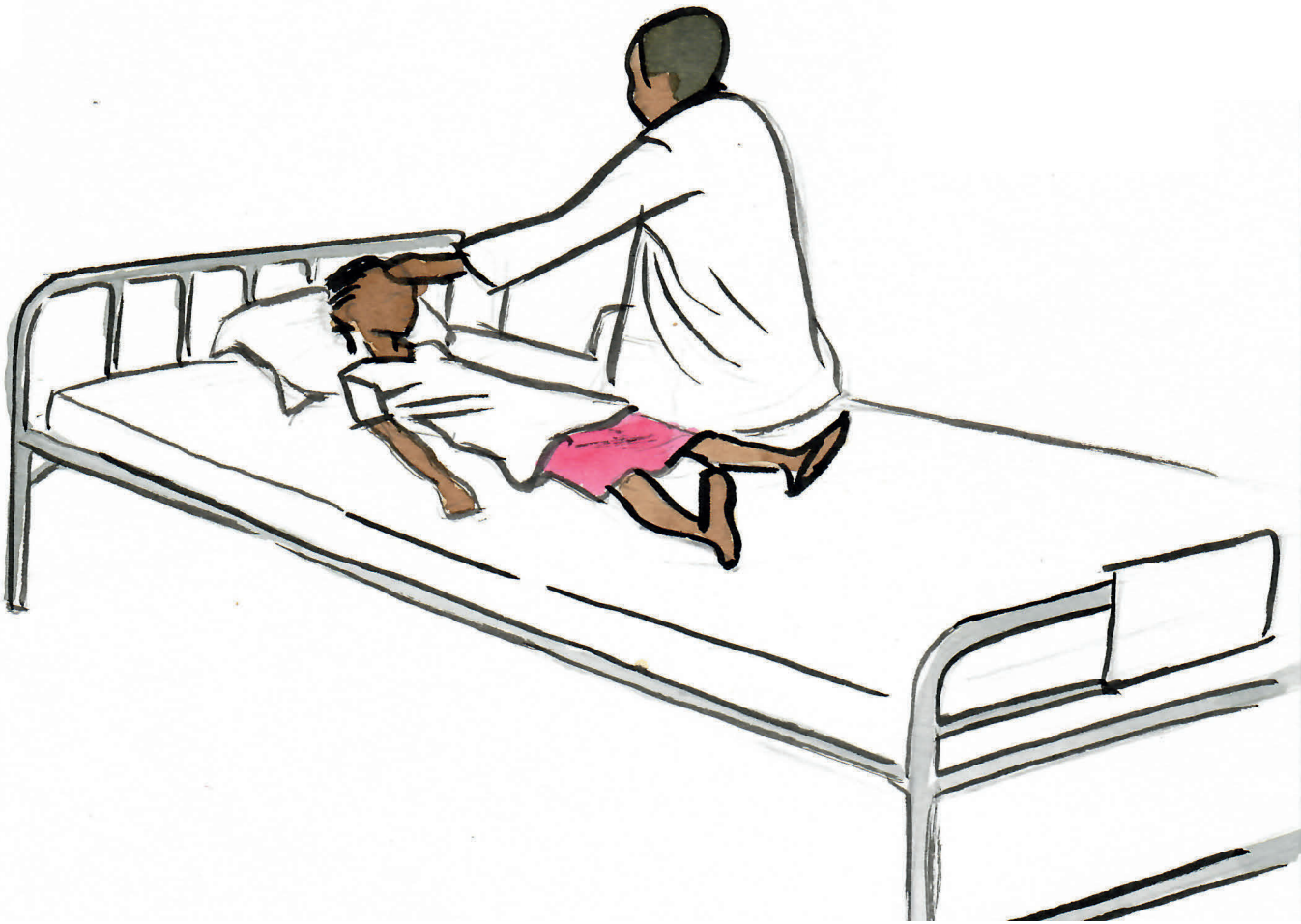
Tige faafa, coow le a giim boo fop a
ndef no lakas.

Kirand leng rek, Diibkoor a gat ekol
fo xoox dom.

Ñaal fik key, ñaamee, yeree, ndax
a oqotooxaa a iinaa.

Ceeɗ ne naanga mudaa daal
jegkatee jam, cer ke sum jip.

Kirand nuu refna koy ta bisel na
Maam Ngoor, ta moosanin.
Ndaa yoo a moos ale taxee ta wod.
Neene ta ret dispañseer.
Na dispañseer faa, da sop maaga o
lox o jigdu.
Yaaga, Diib a wilngicwaa fa den rek.

Ye dogtoor fee ga'na keene, a laya den
da atin irsaas.

Ye ta fadiidna irsaas, da mbondnin no
njong, a feetin.

Soo dogtoor fee a lay ee, kaa o goor
ole a bookel.

Ta bindanel ordonaas a xayel a xaad.

Ye ta fadaa no mbind naa fo yaa oqotax
ke songan lengoo.

Oqotax ke a fom boo da ndet opitaal
faa moy'na mat.

Ye doktor fee deetuuna, a lay ee,
oxene o ngolocaan damun.

Naaga, Timaag fa Maakaan a
mbadiidaa, yaam a and ke damna Diib.

Maakaan a laamit a doktoor fee :

- Xar refu o ngoloŋaan ?

Timaag a matiid a yengnoox ndax ta nan ke naa laykeel.

Dogtoor a lay ee : o ngoloŋaan kaa oqotnooraa, too leeleek o wasil.

Cer ke kaa ngelko sumaa, a kidof a yaxgaa.

Ndaa koy, ñek o nqoloŋaan a jega. Ten
naa xetoorteel jir le.

O ñekooxangaa, jir le a songangaang
maafkirang.

Keene taxu boo rend, maat ne a at ñek
ke no caate ke.

Oxuu andoona yee ñekooxiro, baa
damoonga, xan a dom.

Diib-Koor, no we ñek'aandeena a fogu.

Yaa fo ñek kaa, kaa das'u.

Maakaan a laamtaa : - ñak o ñeku atun kene ?

Doktoor fee : - Iyoo moos, too koy jir xaaxab oo.

- Oxuu ñekooxeerna too matan waagaa daawkaa teen o mosangee daaw.

Doktoor : - Maakaan, laamtoŋ neene a jega njiriñ tigi.

- O daawangaa jir le, cerof a njala p̄onax.
- Jir le a garatangaa, p̄onax kaaga cer ke a ndaxtan.

Ye dogtoor fee a xoolandaa keene fop,
Diib oxe iinaa rek.

Ya'um me ta moofna, oxe diid
no fomel ole.

Ten fo xooxum kaa ta loola rek,
ñaal fo yeng.

A yiifaa o peem o ndew onqene
wondooxna a cungaa Roog.

Xaye, ye mbeet ne a xoolna, Maakaan
fa Timaag a ndakooxiid.

O jaf den refaxinu o deetiid ne
Diib a fi'na.

No keene, kam den a dala jaf lene,
yaam diib o xe joktooreel.

Kam jeetaay fee, Diib a lay ee : ngofyo
meene, ndikum xab a nuun.

Timaag a layin ee : - waagiroy xab a in,
kaa i ñekoox boo cut.

Diib :- Koo bug o lay ee, ñak o ñeku
taxu um jir ?

- Ndigil moyu maa Roog, ndaa mosiim
o and o njiriñ ñek.
- Kene refu o mbaçal, yufaa saaman,
soo yen na baloor.

Na cir a mayu, maat ne a geenna pexey
pegoor.

Ndaa yoo, fat ta sop wiin we mbiyee
nen a Diib-Koor.

O Wod no fop oo, kaa citaa jam no
pasil.

Kaaga fo kendum taxu boo ñek a
ngaratangaa, baa oleng a yoq.

Niiw o daraapoo saaxof

Senegaal, saax jegu xooxum a refu,
yaaga fa ndiiki a miña.

Teendeer ke, peresidaa nahik a seqa
saax le :

Sedar Seenoor, Abdu Juuf, Ablaay Wad
fa Maki Sal.

Nen a saax ake njegna a qoox den,
Senegaal a juga o daraapo.

A jega daraapo, fak gime fo kañoor.
Na Sedar Seenjoor koy keene fop a
yuubte.
O daraapo leene naa laltaa a keen
Senegaal muu ta refna.
Ta far no njom ne, no mboftoor ne, na
cang ale...

No ndafatir na kaat a kaa, xaye,
Timaag fa Maakaan a mbuudik.
No yufand ole, wiin we may boo
mbaagee o nga'.
Naaga, da nqed o koor o leng boo da
suur mbaamir naa.
Yaa koorooxaa a ci'na den, da ndefat
mbaamir.

O we ngooknoox a mbaajaa a kaat.
Oxuu refna a deetaa mbaamirum.
Da cungaa o feep ole a jib.
Den fop a naang tek a cungaa.

Me da ngeenooxna, owe jasnoora fo we
naa cufaa.

Ngoor ke o we yisa nen keeleemb, a
cungaa o fiip ole.

Yaa fiip olaa jibna, ngoor kaa a mbes
pis kursu.

No ngakand naa, Sebaan Njaay fee
eetna a yod xa pay.

Fop a sawar a mboxaa.
oxuu refna a foolwaa.
wene a mbuuqaa apaax.
boo muu fodoona o nanaa den.

Xa buuq axe a mbi' naan xa qeel
molaan : Senegaal ! Senegaal !
No rew we, Njinde faru mbaamir,
no hakand olaa, ta adoo mayu.
Oleng waagatee dam xooxoof, Timaag
fa Maakaan a mboolaa sipooxaa rek.
Njinde oxe hulooxa o daraapo le,
a widaa o yufand ole.

Took kaaga, da cooxin o daraapo le
Senegal, ta hulooxin.

Ke ta hulooxuuna fop, oxe yufaa, fop a
mboxaa.

Ndaa ke Maakaan a deetlooxna, oleng
ne'ee gon Sebaan Njaay.

Senegaal rek o nanaa, xa taraapo xe a
mboy-mboynataa.

Daduk we ndadna no rew we nqooyel
yaam a cooxel neexil.

Senegaal eete xooy, Maali reef,
Senegaal a baato reef.

Kaaga a lalit a keen Senegaal no
mboftoor ne kam Afrik.

No daduk we ndadna no rew we,
Senegaal baatu nyaay.

Timaag fa Maakaan a faaya lool.
Mbuud ne den xaye a juga o njiriiñ o
maak.
a taxa da moy o ngim mboftoor ne
Senegaal.

Xaye koy futbol jegu, no kirand ne.
Maakaan fa Miñaan a nqes a mbaafaa
a paas.
Baab Aliiw a gar maaga xaye, a jopir fo
tige, a ci' a den a paas.
No don-maax ole no futbaland ole, wiin
we a may baa mbi' o yuup.

Senegaal naa xetaa fa Marok xaye.
Fop a ngara no futbaland ole.
Wene a ndokoox toki nandu, a
ngumnoox, a ngimaa.
Waana, a adin a pamb, a sewrubaa a
seq xa poxir.
Yoq we a muxloox o daraapo le, lakas
a mbi' in toki.

Neene wiin we a mbaru o mbugrit, a ndamir soo a ndimle'iraa.

Ke ne taxu um yookangaa o daraapo le rek um daay.

Timaag : laaya ndigil de o daraapo saax na jektaa saax laa.

Ten naa laltaa yiit ee saax leene jegu xooxum.

Maakaan : keene fop taxu boo o
naangaa ñaay'aa boo ga'ta yodeel,
geenooxi.

Timaag :- um foogee soldaar we soom
mbaru ngeenoox.

Maakaan : Xar taxu kaaga ? Xec'a den
soom ngeni no saax le ?

Saax luu genoona, a niw o daraapo'um
no bargalof a fogu.

Mayu andee keene. A ndama ee o
daraapo, liir oo rek.
Waaga koy mo'u fomu, den faanu baa
njaɓ o yokel.
Kaa um ɗaayaa um yokangaa ole in
kam xa taraapo.
Keene refu a keen no Saasaax na
saate'um.

Jegaan fee nanoogna jeetaay fee
Maakaan fa Timaag a ñarnoos.
Mbop ne a mbeɗa qiloox, to no
daraapoo saax ta safkin ke da layna.
Jegaan : nu laya ndigil safku, o daraapo
le naa jektaa in.
Bo a taxa oxuu niiwuuna daga xooxof,
oxuu niwafaruuna debaa xooxof.

O elew o jaba a cang

Saate fee Bagi a juga ekol, ndaa Muse
fa leng refu maaga.

Ye ta jirna, Muse fa nqas a atel maaga.

Ye Muse fee a garna, a roka no pind
ke fop. Ke ta eetna o fi' daal ten refu o
andir fo fop.

A reta no mbind Saasaax, mbind
Elimaan, mbind Jaraaf, mbind Paar.

Ke ta widaa kam saate fee fop,
Maakaan oxe horan.
Kom leng, Maakaan a yeewkaa,
a xet fo ten.
Ye ta simnuuna baa yut, Muse fee a
laamtin gonum.
Maakaan a cooxin gonum soo a laamtin
oxe no ten.

Muse fee a layin ee Robaand refu
gonum, ta simel Juuf.
Muse fee a laamtin :- ndax na ekol fee
o jangtaa ?
Maakaan ee : Iyo meen um jangtaa.
Muse : No kalaas num refo?

Maakaan : – Mexe no kalaas fikandeer ne.

Muse : Wo kañ, mi naa janginkang
rend, mbaa jabaa a cang?

Maakaan : Iyo moos, a cang kaa fel, a
faax.

Muse : Xar taxu o lay ee a cang kaa
faax ?

Maakaan : Kaa taxaa o and kaa
and'eeroona, fad muu refna.

Maakaan : xan o and iit naa o
ñoowtaa na adna.

Muse fee a foxanin, soo a layin ee :
fiyaaxoong xaarit.

Naaga, Muse fee a suur, Maakaan a
sag na ngas alaa.

Ekol fee a weta, mboŋ ne o we
njangataa.

Kalaas ne Muse Robaand a jektooxa :
rew we ngupu goor we.

Keene koy a jaaxlanda a Muse fee sax
fo xooxoodum.

Kaaga taxu boo ñaal kene fop, oxe
wargalooxaa tige.

Yaam no moy' o may ole, rew we
naangee nqay'eel a njang.

Yaaga ekol jegee, rew mayu na saate
fee a njanga baa njalaa.

Waaga sax ñoxore ndax xa piy xa tew
axe a njang.

Yooband rew we a tok ekol refu pexey
ne ndax rew we a yokoox.

Na toon laamit neene, kene Muse Robaan a layu:

- no kalaas ne, rew we moyu may, den moyu njab a cang.
- oxe moyna teen o jab a cang refu Maakaan.

An refu Maakaan, xar a fi'a kaa taxna ta jektoox ?

Maakaan mosee tarde a cang nges
mbaa kirand.

A xesangaa rok kam kalaas, ke Muse
fee layaa rek haalun.

Kuu muse fee layna too xooliran, ta
laamtin.

Cangel kuu ta bindna, a xaadangaa a
jangin boo ta mok.

Keene wañee dara no ke waruuna no
calel mbind.

Xan a y'eewan a ya'um, a soxanin, a
laxadanin xa paxañ.

Fodee meene, ten naa yernaa cegel ke
no mbind ne.

Keene fop, pañitkiran o jang ke ta
mbindna na ekol faa.

Keene faaf, muu natoona fayarum, a jelaan.

O jaɓ calelum fo o jaɓ nduleeerum o leng layatiran.

A kaye'um fa a safe ke ndefu ɲasirum no bodu.

Xaariit fa leng iit a andane, ta ref Timaag, o pog faapum.

Kene sax taxu bo Timaag a moy o jab a
cang no goor we.

Timaag, muu Maakaan a refna, oxaa
maaga, bo na mbaaw.

Timaag a naangaan o damtaa na yerin
ale na xa qeel axe.

Na un ale sax, kaa adamaa teen, ndax
da mbaag o njang.

A tefoof fa a piyoof Maakaan a supta
apaax a Timaag.

Muse fee a geenna mal xa elew axe
niidna anddilax.

Maakaan refu oxe doxneena weene
ndax o yooband na den.

Faap Maakaan fa ya'um kaa da laay na
xa piy den.

A njabayo a cang, a niw o daraapoo
saax den.

A njangkangaa, baa ndokaa kalaas, da
naayin o daraapoo le.

Maakaan fee moy'na jab a cang, ten
naa yodaa o daraapoo le.

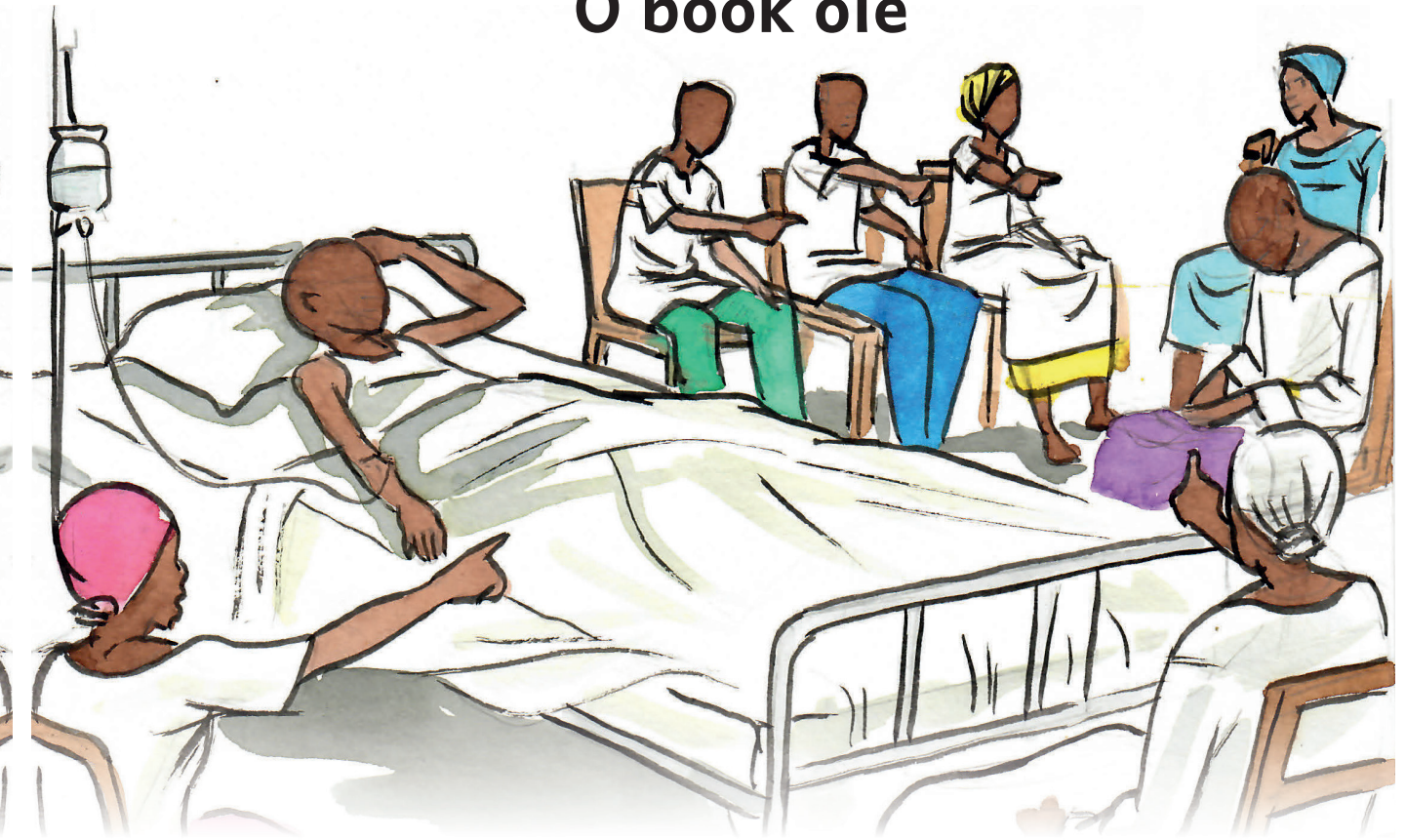
Saax iit, xa teɓ xa cangu malun, den
sequ o ndoofeen saax.

Keene taxu boo a cang ale no mboɗ ne
a laac a keen.

Mboɗ ne faqoox den, a juga teen a keen
a cektooxu.

A cang, kuu sofuuna, ten moyɓong o
yoob, a hupong o njiriiñ.

O book ole

Wene a nqooyan jir a Cun, waana a nqooyan o book.

O ñakin o and a yaqooga mayu no ngentand faak.

A damangaang, kaa cerof a sumaa, o jogoñel boo sendaa.

Kuu ñaamoona koy o waslin, yaam kamof bugkee dara.

Cerof a sumangaa, kaa ta laynoorang
too andkiro ke o layaa.

Keene a atooga mo'oor kam ngentand,
yaa fo maak waa.

Ñak o and cektir ke no jir le atoogu
keene fop.

Ndiiki jir le a ande too teex ke naa
mbenqan a maya.

Ndaa xar naa ataa o book ?
Maakaan fa Timaag a ndetanahin
mbind dogtoor.
Ye Maakaan fa Timaag a mbadiidna
dispañseer, a sofa wiin we may.
Da ndalfo ndeef no we da sofna maaga
yaam den adooxu.

Yaa dogtoor fee a sutooxiidna rek, a
yok a den da ngeenoox.

Naaga rek, ta xooy a den a laamit a
den :

- xar nu mbaafaa mene koy no puni
cuy nene?

Maakaan :

- Ndiig ne xood-a-xood, o book ole
iit oxe xijlaa xa teb axe.

- Keene taxu i ngar boo feet pexey ndax mbop ne nqijkatee.

Timaag ee :

- o and ke naa ataa jir le iit xan a faax teen.

Dogtoor :

- and ke naa fiyan, soo and ne ta daxteel, dara moyiran.
- ndaa koy regdinooxin moyu woor, ten moyu ñootin.

Dogtoor fee a bis den na biro faa, a moofin a den.

Dogtoor a gidim a den na kar ale fo ke atna den.

A doon teen ee : pook ndew na cooxtaa jir le.

Ndaa, mam pook ne a refaa baa waag o daaw o kiin ?

Foofi le daagna, daaf le kam pind ke a
naa fasnaa pook.

Taxar nibu ke no pind ke iit teen a
mbogu.

Maakaan : - nam foofi le fo daaf le a
yoogtaa pook ke?

Dogtoor : - pook, ndof rek a bugu,

- no poofi keene fo daaf leene a boofaa baa wo'it.
- a fi'angaan, pook ke a naang basac a may meen,
- a yengangaa, ta inoox a dibaa, a buusaa fo'oy.
- a roomangaa oxaa bookeena, kaa buusaa fo'oyum, a xabtikin o lakas.

Timaag: - Wal fo daag ole, xoox daaf le, na ñox o book a fogu.

Maakaan: - ndax keene soom refu pexey a qetax o book?

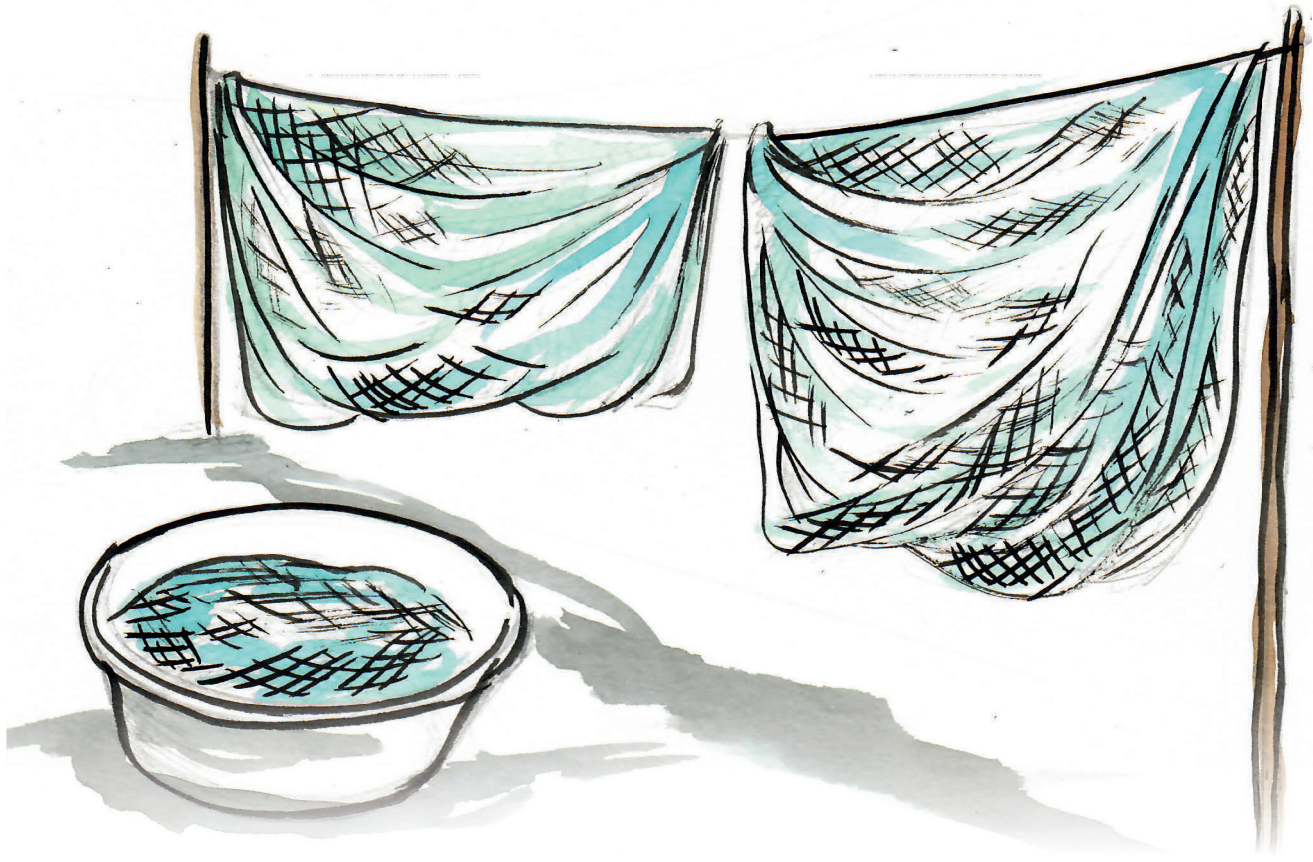
Dogtoor : - a yoqa pexey njegu njiriñ too o and ee maat ne kaa ci'in doole.

Maakaan : - xar refu pexey feene koy
Dogtoor?

Dogtoor : - wondooxaa kam sanke soom.

Maakaan : - o naangaa wondooxaa
duga sanke, waaga dad o book ole.

Dogtoor : - iyo moos, ndaa fat ta sop
sanke ne a yernel.

Timaag a foxoos:

- nam sanke yernitkeel too jegee o don ?

Dogtoor :

- yerin sanke refu o xooyin no teex ne naa raxaa pook.

Ndaa o xooyangaan, liilkino no njeec.

I ndam ee oxuu naa wondooxaa no sanke yerne, dadaa pook.

Maakaan a baat o gar fo laamit nqas :

- oxe bookeena baa yut koy xa refatu pexeyum ?

Ndax a waaga cooxeel dute, a duumeel karite, a humanel teex ?

Dogtoor :

- waagiim o layee ha'aa, yaam oxuu refna jegaa o ngim.

- biseen mbind dogtoor bo da feet jir le ba cut.

- a bargalax ale a laltangaa ee o book oo, xan a daxel.

Timaag :

- um nanangaa ke layoona daal,
oxe bookeena kaa biseel opitaal.

Maakaan :

- dogtoor, kaa lay'u ee, jir le a yaqa
mayu no ngentand.

Kaam bug o lay a'in nam keene a gartoogu?

Dogtoor :

- laaya ndigil, andaa ee o book kaa sumnaa cer.

A fiyangaan koy, we moy'oonaa o mer bugko ne'aa.

- o ne'angaa o maak, mbaa o kendof, fogof a nqooykin.

Oxe ne'eena kaa xooykeel. da layin ee,
oxe jirna wo a ne'aa

- fat ta inoox mbaa sutooxkiro
mene. Leek-leek o sutanel gidi.

A fi'angaan, no diid leene, o xafaa
foofi, yipan o baad oxe.

Roog a inangaan no keene, coow le a
reefong.

Keene fop, ñak o and o book soom taxun.

Ndok ye a cang ale a yobandna keene fop.

Ten taxu a jara o layel ee : ngoor ke njangikyo!

Kuu softanoona, ta moyin o yooɓ, a hupin o njiriiñ.

